

oznanim sledeče staroslovenske knjige, ktere se po vsaki knjigarnici lahko dobijo:

1. Josephi Dobrowsky: Institutiones Linguae Slavicae dialecti veteris. Vindobonae 1822.

2. Bartholomæi Kopitar: Glagolita Clozianus. Vindobonae 1836. S slovnicoj in slovníkom.

Potler izverstne dela našega slavnega rojaka, g. dr. Miklošiča, naj bistroumnejšega slovanskega jezikoslovca, in sicer:

3. Lautlehre der Altslovenischen Sprache. Wien 1850.

4. Formenlehre der Altslovenischen Sprache. Wien 1850.

5. Lehre von der Conjugation im Altslovenischen. Wien 1849.

6. Ueber den reflexiven Gebrauch des Pronomen „sebe“. Wien.

7. Radices Linguae Slovenicae veteris dialecti. Lipsiae 1845.

8. Lexicon Linguae Slovenicae veteris dialecti. Vindobonae 1850. Naj popolnejši slovník staroslovensčine.

9. Homilia S. Joann. Chrys. in ramos palmarum. Cum notis criticis et glossario. Vindobonae 1845. Star rokopis.

10. Vitae Sanctorum. E codice antiquissimo palaeoslovenice cum notis criticis et glossario. Vindobonae 1847. Z gramatičnimi dodatki.

11. Monumenta linguae palaeoslovenicae e codice Suprasliensi. Vindobonae 1851.

12. In še nekoliko: Slavische Bibliothek. 1. Band. Wien 1851.

Tisk staroslovenskega pravopisa (abede), posebno v novejših knjigah, je toliko krasen, da so čerke kakor žlahtni kamenci, in da za vseslovanščino družega ali drugačnejšega pravopisa ni treba. Cafov.

Še nekoliko od zamaknjene na gori.

K grehu malikovanja molčati ne smemo.

Od zamaknjene nad Soderšico je že scer toliko znaniga, da vsak človek zdrave pameti, brez da bi posebno učen bil, lahko presodi: ali je resnica ali je sleparija. Ker je pa iz več skušinj resnica tudi prostim ljudem ložej razvidna, ker više misli više smotra, više oči više vidi, zato ljube Novice, ne zamerite, da tudi jaz svoje ob kratkim povém. Tudi mene je k tej deklici enkrat pot nanesla in ostanem en večer na gori, da bi čudeže vidil. Ker bolj zgodaj na goro pridem in zamaknjene išem, sim zašel na nek vert, kjer najdem mizico, klop in neke bukve na mizi. Se vsedem, preberam; kar najdem v bukvah nekoliko pisanih popirjev, ki so bili vodila zamaknjene. Med njimi najdem posebno to zlatiga denarja vredno vodilo: „Če te bo pa kdo kaj prašal, kar ni povedati, pa reci: vé m, pa povedati ne smem“. Da se s tim vsakimu nadležnemu vprašanju lahko ogne, vsak vé. O mraku, nekako o Marijnim zvonenu, se dekle na posteljo vleže in na zamaknjenje perpravlja; jaz pa per zglavji sedé z velikim hrepenenjem na-nj čakam. Kar vidim za posteljo ob steni na klopi dve dekleti, domačih eno in sosednjo, ktera si zastorni žep z dvema perstama čedno razkroji, v katerim se mi nekaj posveti, kakor tista hostia, ktero sim poprej en večer v domovino gredé vidil, ktero so nevedni ljudje tistikrat z veliko pobožnostjo molili in častili. Ko jo domača, ki je zraven nje sedela, opazi, jo nekoliko (češ, da skriv) na ramo vdari, kar precej vboga. Med tim, ko na nji pazim, se luč nažgè, in gledam, kako ji bote hostio v roke dale, ktere zamaknjena na postelji ležé kviško po čudežih steguje, pa dokler dobro pazim, si nič ne

upa dobiti. Ljudí vse polno skoz okna gleda, in neki mož pred znojem na klopi sedé jih stran goni, rekoč: da sapa vùn ne more, — pa nič nemarajo. Kar se k meni proti njim zaletí, in čez mojo ramo nad ljudí vdari. Jaz revež se ozrem, pa v tem — čudež zamudim! Zamaknjena je že s svojih nebés nekaj dobila, kako pa, tega nisim vidil! Kasneje sim bil vender tako srečin, da sim vidil, da so ji bile nebesa tako postrežne, da ji ni bilo treba od zgoraj doli dobivati; one so ji še od postelje gor dale. Ravno ko če na kviško planíti, ji vgladam v roki, še ko se na posteljo ž-njo opera, kot usnje rumeno sablico, od ktere je z veliko pogumnostjo rekla: „Vidite jih, šibe božje!“ Spet na vso moč pazim, kar se one dve s klopi spravite in pod klop k meni zavlečete, kjer sim jaz sedel. Tù sim vidil, kolikor sim, da bi me ne opazile ne bile, viditi mogel, kako ste si ena drugi nekaj dajale in preminjevale. Na to se domača spet na klop spravi, in prot tej obrnjena klečí, ki je zraven mene na tléh ostala, ktera me parkrat skerbno pogleda, ali jo vidim, si roké podaste, kakor da bi ji zraven mene klečeča kaj v roko podala. Kako bo druga to zamaknjeni v roke spravila, pazim, in vidim, da se na posteljo z roko oprè, kakor da bi teško klečala in si le kolena malo popraviti hoče. Mislím si: ravno zdaj ji je nekaj na posteljo položila. Poprejni mož z robcam v roki pomaha, deklè se zadère, znak pade in nekaj v roki ima, kar mi viditi ni bilo dosti mar. Sim še prav mislil, da mož z golo roko zamaknjeni miga, da naj pade, ker tistikrat se je po postelji vertela. Robec je pa tako deržal, da je štiri perste stegnjene vkup imel. Ko migati neha, sim vidil, da ima robec v roki, kteriga zato derží, da ljudje mislijo, da si muhe brani, kterih je ravno za silo v hiši bilo. In sam sim mislil, da po muhah maha. — Ker tako zvesto pazim, je poprejni mož iz zgol postrežljivosti (pa mislim ne do mene) k meni prišel in prostor pri znožji odkazal, rekoč: „Pojte tù k znožju, bote bolj vidili“. Jaz pa rečem, da že dobro vidim. Zakaj bil je pri znožji meni nasprot, da sim lahko vse vidil, kar je storil. „Le mislim“ — pravi — „da bi tù bolj vidili, pa vam je morebiti vroče“. Čez nekoliko časa je pa ravno ta mož z robcam v roki, kteriga je tako deržal, da je sam kazavec stegnjen imel, na levo uho parkrat po muhah mahnil (zakaj za muhe je bil grozno občutljiv, pa saj je muha res strašno nadležna stvar), in pa prot desni rami potegnil. Jaz neumnež sim pa mislil, da zamaknjeni kaže, da naj si vrat odreže, pa sim se le k sreči zmotil, ker ona si ni vratú odrezala, česar sim trepetaje pričakoval, ampak le nevidne štrike si je za vrat metala in zadergovala ž njimi. Vselej ko se zadergne, z ustmi poserbne, ker jo je bolelo močno. Pravijo, če se bolj muči, več gnad prejme!! Vsi so jo grozno pomilovali, samo jaz sim bil za te bolečine neobčutljiv. Pa saj tudi ni bilo prehudo, saj je lahko jenjala, kadar je hotla. Enkrat je tudi obé dvé pestí vkup stisnila in ležé ž njima mahala, kakor da bi kaj perbijala — se s koleni v treh buta, kar se mi je posebno za zamaknjeno grozno nespodobno zdelo. Ko je s pestmí perbijala, se tudi nekterikrat permerši na čelo buti in nekaj rudečiga se ji po obrazu polije. Jaz neumni, ki nisim verjel, da je kri, ker na oči nisim bil prepričan, sim mislil, da je le voda iz rudečih češminjevih jagodic. Sodil sim, da je mogla gobo v taki vodi namočeno imeti, zakaj ta kri ni bila, kakor nas drugih ljudí. Jaz sim se prav k njenimu obrazu pripognil in sim dobro vidil, da je bilo lahko kožo pod njo poznati, tako je bila ta kri redka! — Ko se nekoliko časa kaže, se zbriše, in spet čist je bil obraz. Da sim tako sodil, mi nihče ne bo zameril, ker sim mislil, da bi kri se mogla ta čas že sterediti, in bi se ne dala tako čisto zbrisati. Potlej se zamaknjena še

nekoliko povalja in zdihuje, se na postelji vsede in prot nebesam obraz obrnjen ima, z očmi stermi, kakor da bi dalje v nebo vidila.

Na to se iz zamaknjenja zdrami, ter ljudém pomigne, da naj odidejo. Samo nekoliko domačih iz vasi ostane, in neka bolj postarna žena (po obleki se mi je vidila, da je iz Čubra iz Horvaške strani) še v njo sili. Rada bi bila morda zvedila bila, kje je nje rajniki mož ali družih rajnikih kateri; pa jo ena tistih deklet, ki ste ji pri zamaknjenju pomagale, s hudim obrazom stran pahne. Jaz ženi tiho rečem, da to nič ni, pa mi nevernežu ni hotla verjeti. Prav nejevoljin sim jim hotel naravnost reči, da je vse to sleparija, pa bi bil znal kaj skupiti.

Da pa ta prikazinnobena božja reč ni, kaže gotovo vérska pomota, katero je v zamaknjenju govorila. Nekdo je njeno govorjenje v zamaknjenju zapisoval, kar sim sam na svoje ušesa slišal, in tako le mi je bral: „Ena duša umira — je že umerla — zdaj je per sodbi, pa Kristus jo hoče zavreči — molimo, da je ne zaverže“. Na prošnjo zamaknjene in družih pričujočih, (ktere je morda tudi tistikrat z grešniki zmerjala, kakor ta čas, ko sim jaz gori bil) se je vender Kristus usmili in jo le v vice obsodi!! Zdaj bo — reče — do sodniga dne v vicah, tako da se ne bo mogla ganiti“.

Dragi bravci! ki se še katoljske vére zvesto deržite, pomnite si besed sv. Pavla na Galačane 1, 8. 9., rekočiga: „Ali desiravno bi mi, ali en angelj iz nebes, vam kaj oznanovali zunaj tega, kar smo vam oznanili naj bo preklet“. Glejte, kaj se to deklè krivovérskiga govoriti prederzne. Kristus ji je kakor človek, ki se tebi nič meni nič da pregovoriti, da grešnika v smertnim grehu umerliga in že zaverženiga, na prošnjo ta cig a nevredniga dekleta le v vice obsodi!! Kaj bo nek Tridentiski zbor, ki toliko želi, da bi se napake odpravile, ktere se pri častenju svetnikovih podob primerijo, na to rekel, da se pripusti, da neumno ljudstvo hodi dozdevno hostio molit in s tem malikovat! —

Na to pa, kar sim tukaj pisal, in na več drugih reči, katerih pa, da bi „Novicam“ prenadležin ne bil, še opomnil nisim, sim vselej pripravljen odgovor dati *).

J. H.

Novičar iz slovanskih krajev.

Xp. Iz Celja. (Na dalje porotna sodba zoper Ano Aleksander.) Tožba zastran zavdanja gospoda Wurcelna se je opirala na sledeče sumljive prigodbe: 1) Ana Aleks. se je, ko Wurcelna doma ni bilo, podala v Gradec in je ondi 2 zdravnika in lekarnico pri „Zamorcu“ za mišico (arsenik) silno nadleževala, pa je ni dobila. V Marburg sopet nazaj pridši je od ondašnjega g. dr. Česnika z izgovoram, da jo je njeni oče poslal, kaj lahko recept za 2 lota arsenika za podgane dobila, in ga potem v lekarnici g. Bankalari-ta 1 lot kupila. Vse to je bilo tudi pri porotni sodbi za resnično spoznano, in je ona sama poterdila; le s tem je svoje iskanje po arseniku izgovarjala, da jo je rajniki zavolj podganj po-nj poslal. 2) Rajniki je 15. sept. 1849 žgance jedel, ktere mu je zatoženka napravila, ktere je skerbno v dve polovici ločila, kakor je Marija Maggi vidila, ko je iz verta nazaj prišla, kamor jo je zatoženka po kúmar poslala. Tudi to je poterdila Maria

*) Ker nam ta popis iz verjetnih rok družiga častitiga duhovniga gospoda nove dokaze prinese, da je pri tem dekletu boleznin z nevarno goljufijo združena, ga radi natisnemo ljudstvu v poduk, ter se terdno nadjamo, da višji oblasti, zvedivši to malikovanje, mu bojo brez odlašanja konec storili. Iz govora tega dekleta ob času tako imenovaniga zamaknjenja se očitvidno samopridni namen te komedije kaže. Vred.

Maggi pred poroto ravno tako, kakor je o poprejšnji preiskavi govorila, čeravno je po mnogostranskim praševanju nekoliko zbegana bila. Tako je namreč v poroti rekla, da je zatoženka svojega očeta tisti dan, ko je iz Marburga v nograd eno četertinko pred poldne prišla, prašala: ali hoče žgancov? in ko je rekel, da, — mu jih je naredila, čeravno so scer navadno ob dvanajstih kosili. Tudi je sedaj rekla, da so mogli žganci s samo zaseko (špeham) zabeljeni biti, ker ni masla pri ognju vidila, čeravno je pa vunder pozneje rekla, da ob enim napravljeni svalki so bili z maslam zabeljeni; — vunder nad tem drugačnim govoram se nihče čudil ne bo, ako premisli, da se človek tacih malenkost po 2 letih natanjko ne spomni. Zatoženka je pred poroto delitev žgancov v 2 polovici, kar je v prediskavi obstala, tajila, in s tem zagovarjala, da je eno polovico s zaseko, drugo pa z maslam zato zabelile, ker z maslam zabeljene raji je. Kar je žgancov ostalo, je rekla, da jih je dala mački, — mačke se pa nihče ne spomni. — 3) 16. sept. je jedel rajniki Wurcel po zatoženki napravljeno vinsko juho, po kateri je še huji bljuvati začel. V piskru, v katerim je bila vinska juha kuhana, so pri kemijskim preiskovanju arsenika našli. Tudi zavoljo te vinske juhe je kuharca Maggi enoglasno s svojim poprejšnjim govoram tudi pred poroto ponovila: da je po naukazugosp. Wurcelna vinsko juho napraviti hotla in, kar je za njo potreba bilo, že v pisker djala; med tem ji ukaže Ana Aleks., da naj gré zgornjo izbo pospraviti, — ona gré; med tem skuha Ana juho in jo nêse očetu. Kuharca sliši po tem, da je gospod zlo hud bil, da so piskri, v katerih se jed kuha, tako nečedni. Na klic zatoženke doli pridši, ji pokaže ta pisker, v katerim je juho skuhala; pa ta pisker ni bil tisti, kteriga je ona (kuharca) k ognju pristavila; na dnu je belo goščavo zapazila. Obéste pokusile potem nekoliko te goščave, pa berž vùn plunile; kuharca Maggi je nekaj maliga požerla, kar ji je slabo djalo. Na to ji vzame zatoženka pisker iz rok, ter ga verže skozi kuhinsko okno rekoč: „poprejšnja svinska dekla je mogla apno v tem piskru imeti“. Kuharci Maggi se je to čudno zdelo, zato skrivé po pisker gré, ga skrije in nogradnici pokaže, ki ga spravi; tudi ona je enmalo tiste goščave pokusila in se potem slabo počutila. Ker se je pa bala, da bi utegnila zavolj piskra kakošne sitnosti imeti, ga je djala spet na poprejšnje mesto. Na to je kuharca Maggi spet po pisker šla, ga spravila in ga gospé K..., svakinji rajnciga Wurcelna, ki je 19. sept. tjé prišla, izročila in ji ob enim tudi sum razodela, da zna biti, da je bilo Wurcelnu zavdano. Ta dan je našla ona tudi v mizi en zvezek, v katerim je bila bela štupa; te štupe je dala kuharca nekoliko nogradnici, ta pa nekimu starimu zvedenimu možu, ki jo je za arsenik spoznal, kakoršniga so v glažuti rabili, v kateri je več časa delavec bil; — tisti del te štupe pa, ki ga je gospá K... vzela in ga nekímu kirurgu pokazala, je gospá K... potem proč vergla, ko ji je kirurg rekel, da je solnitar.

Ta štupa je bila, ktera je g. deržavnimu pravdniku posebno važna bila, ki pa je zginila, kakor je na dan prišla, brez da bi jo bila sodija v roko dobila in kemijsko preiskati dala. V poroti pokazane nesumljive čepinje piskra, ktero je kuharca po svojim pervim govoru pri prediskavi gospé K... dala, po kateri je ta čepinja v roke sodije prišla, ni spoznala, in je svojo prvo povedbo s tem razjasnila, da je pod besedo „čepinja“, ktere se je o prvi preiskavi poslužila, celi stari malovredni pisker zapopadla (kakor se stara šara večkrat imenuje), ne pa le en kos piskra. Ta čepinja, ktere k sodi primesti se nihče spomniti ni mogel, je sploh zvonec nosila (spielte eine Hauptrolle) v prid zatoženki.

Tisti pisker pa, ki ji je bil pokazan z mišico, je kuharca za tistiga spoznala, kteriga je zatoženka skozi